

'Het lijkt er op dat de geschiedenis van 2008 zich gaat herhalen'

Gerichte inzet onzeker

In tegenstelling tot de eerste InSire-stieren die CRV in 2008 inzette, blijkt de lichte uit 2010 zijn gemiddelde totaalindex NVI op basis van dochters goed vast te houden. Wel maakt analist Kees van Velzen zich zorgen over de geconstateerde trend van grotere koeien met een lagere productie.

Copyright foto

met een groep op hetzelfde moment gangbare fokstieren, die eind 2008 tot een gemiddelde NVI van 173 punten kwam. Vijf jaar later bleken de InSire-stieren op basis van hun nakomelingen tot een op nieuwe basis gestelde NVI van 109 punten te komen. De gangbare fokstieren kwamen inmiddels tot een NVI van 144. „De InSire-stieren waren dus veel te hoog ingeschat. Slechts drie van de twintig InSire-stieren haalden het gemiddelde niveau van de fokstieren. Er was dus geen enkel voordeel bij deze eerste inzet van genomicsstieren“, aldus Van Velzen.

In Melkvee Magazine van september 2010 was te lezen dat de genomische top van 2008 fors was gezakt, hoewel er op dat moment nog geen enkele dochter aan de melk was. CRV liet weten dat er in 2008 ook koe-indexen in de berekening waren meegenomen, wat achteraf voor een overschatting zou hebben gezorgd. „Spijtig genoeg is dit aan de vroege gebruikers nooit officieel meegedeeld“, aldus Van Velzen.

Grotere spreiding

Omdat de berekening in 2010 was aangepast, besloot Van Velzen opnieuw een lichte InSire-stieren te volgen. Van september tot november 2010 zette CRV dertig stiertjes in, met een gemiddelde NVI van 171 punten. Hij nam opnieuw een op dat moment representatieve groep van tien fokstieren, die een gemiddelde NVI van 187 scoorde. Vier jaar later scoren de InSire-stieren op basis van dochters een NVI van 172 en de fokstieren een NVI van 174 (zie tabel).

Hoewel de gemiddelde index van de InSire-stieren van eind 2010 dus goed is ingeschat, is de spreiding onder deze groep wel groter dan bij de fokstieren. De NVI van de InSire-stieren varieert van 54 tot 263 punten en die van de fokstieren van 129 tot 221 punten. En qua kilo's melk bijvoorbeeld is geen enkele fokstier meer of minder dan 300 kilo gedaald of gestegen, terwijl er elf InSire-stieren zijn, waarvoor dit wel geldt, zeven dalers en vier stijgers. De grootste stijger is Delta Augustus met 1.117 kilo melk!

Los van de kwaliteit van de genomicsvoor-

spelling constateert Kees van Velzen dat de fokkerijrichting niet de goede kant opgaat. De jonge stieren zouden beter moeten zijn dan de oudere en dat zijn ze niet. Althans niet wat betreft kilo's eiwit; de InSire-stieren van 2010 komen tot +25 kilo en de fokstieren tot +35 kilo. Verder scoren de jonge stieren lager voor kilo's melk en voor beenwerk.

Dat de beide groepen toch gelijk scoren op basis van NVI, verklaart Van Velzen door de hoogtemaat. De jonge stieren vererven meer hoogtemaat dan de oudere stieren (105 versus 102). „Deze duidelijk grotere hoogtemaat werkt door in een deels verhoogde uierscore voor de genomicsstieren (108 versus 104, red.), omdat in het algemeen geldt hoe hoger de hoogtemaat, des te beter de uierscore“, aldus de fokkerij-analist.

Van Velzen maakt zich zorgen over een klaarblijkelijke trend van grotere koeien met een lagere productie. „Aan een simpele totaaleis van +20 kilo eiwit, geen extreme hoogtemaat (kleiner dan 110), beenwerk minstens 100 en NVI minstens +150 konden slechts negen van de dertig stieren voldoen, tegenover zeven van de tien fokstieren.“

Geschiedenis herhaalt zich

„De onbekendheid betreffende de individuele kwaliteiten van de genomicsstieren maakt een gerichte inzet uiterst onzeker. Voor de ware fokkerijliefhebber een gevoelige handicap“, aldus Van Velzen. „Het wekt op zijn zachtst gezegd verbazing dat in de recentste CRV-stierenlijst (augustus 2014, red.) weer twaalf zogenaamde InSire-topstieren worden opgevoerd met een gemiddelde NVI van +301, een eiwitvererving van +42 kilo en een levensduur van +637 dagen. Hier tegenover staan in dezelfde stierenlijst vijftien beschikbare fokstieren met een op dochters gebaseerde gemiddelde NVI van +222, een eiwitvererving van +33 kilo en een levensduur van +366 dagen. Dit enorme verschil ten voordele van de genomicsstieren is in het licht van het voorgaande moeilijk te geloven. Het lijkt er verdacht veel op dat de geschiedenis van 2008 zich gaat herhalen.“ ■

In het CRV-magazine van september 2008 werden de eerste InSire-stieren gepubliceerd. Zo noemde de fokkerijorganisatie voortaan haar proefstieren, omdat ze via merkeronderzoek op hun DNA waren onderzocht. Fokkerijanalist Kees van Velzen volgde de hoogste 24 InSire-stieren – alle stieren met een NVI van minimaal 200 punten – die van september tot en met december 2008 werden ingezet, tot ze een fokwaarde op basis van dochterinformatie kregen. Bij de inzet hadden deze jonge stieren een gemiddelde NVI van 236 punten.

Te hoog ingeschat

Van Velzen vergeleek de groep InSire-stieren

De InSire-stieren die eind 2010 zijn ingezet (boven), vergeleken met een groep fokstieren die toen gangbaar was (onder).

Stiernaam	Vader	M-vader	2010 kgM	2010 kgE	2010 U	2010 B	2010 NVI	2014 kgM	2014 kgE	2014 Htm	2014 U	2014 B	2014 NVI
Midwolder Goldmar	Goldwyn	O Man	+620	+23	108	105	+202	+633	+29	108	109	107	+263
Big Spell	Bertil	Ramos	-298	+6	109	105	+169	+71	+16	103	114	109	+255
Delta Augustus	Gibor	Mascol	+613	+21	105	105	+201	+1730	+45	105	103	105	+246
Delta Wanted	Goldwyn	Ramos	+547	+13	107	105	+193	+586	+10	114	111	106	+229
Jk Eder Maarten	Jeeves	O Man	+907	+27	105	105	+174	+477	+10	102	111	107	+227
Gnh Berger	Bertil	Ramos	+558	+20	108	104	+152	+770	+21	101	109	107	+213
Delta Alejandro	Bertil	Lucky Mike	+1038	+41	110	106	+197	+983	+35	99	114	108	+213
Etazon Stefano	Goldwyn	O Man	+1444	+39	107	103	+202	+1567	+44	109	106	100	+211
Delta Emerald	Goldwyn	O Man	+1038	+39	110	103	+220	+784	+30	110	111	104	+204
Delta Stan	Goldwyn	Shottle	+720	+16	115	105	+207	+182	+4	109	115	105	+203
Tollebeke Diablo	Goldwyn	O Man	+635	+25	109	101	+178	+899	+35	105	111	97	+201
Newhouse Livestrong	Support	O Man	+1110	+36	104	107	+130	+1114	+37	100	107	110	+200
Plataan Guetta RF	Twister	Shottle	+679	+13	106	105	+133	+628	+10	108	109	104	+184
May Yard Aswin	Goldwyn	Ramos	+116	+12	110	104	+211	-129	-4	112	110	102	+183
Delta Cairo	Roppa	O Man	+751	+28	109	104	+176	+258	+15	99	109	104	+182
May Yard Socrates	Goldwyn	Ramos	+319	+12	112	104	+212	-211	-4	114	109	100	+170
Delta Braxton	Ramos	O Man	+1080	+33	103	103	+190	+1315	+41	99	102	101	+168
Delta Bond	Alexander	O Man	+613	+31	105	104	+186	+409	+29	101	101	106	+166
Delta Langdon	Stylist	Mascol	+857	+33	107	105	+157	+683	+25	107	110	100	+159
Delta John	Jango	Shottle	+1160	+27	110	102	+133	+1034	+35	105	109	98	+150
Ms Eugene	Tempeuro	Paramount	+823	+25	108	105	+152	+1166	+31	98	106	101	+146
Batenburg G. Porto	Roppa	O Man	+1057	+37	104	101	+138	+915	+40	103	102	104	+137
Barkamper Jamie	Jango	Shottle	+997	+19	110	106	+139	+825	+15	102	108	105	+137
Sioux Mainline	Altarestha	O Man	+1125	+32	104	102	+125	+1187	+40	102	103	98	+123
Delta Cajun	Roppa	O Man	+1223	+35	106	102	+155	+1082	+23	101	107	104	+123
Dg Income	Jango	Shottle	+1703	+39	108	104	+135	+1335	+29	109	111	101	+120
Etazon Steve	Goldwyn	O Man	+745	+27	108	104	+187	+1332	+37	113	102	97	+110
Southland Tigris	Gibor	Lancelot	+601	+19	104	103	+119	+582	+17	104	105	103	+107
Big Brother	Stol Joc	O Man	+973	+35	104	102	+162	+569	+21	107	110	101	+89
Delta Bradley	Settler	O Man	+858	+41	107	103	+203	+264	+26	99	103	100	+54
Gemiddeld			+820	+27	107	104	+171	+768	+25	105	108	103	+172
Alh Dakota	O Man	Durham	+2056	+62	103	105	+206	+1781	+57	105	103	103	+221
Skalsumer Jorryn	Jocko	Celsius	+1322	+49	101	107	+199	+1311	+49	97	100	107	+197
De-Su Oman Goli-Et	O Man	Bw Marshall	+829	+27	108	104	+186	+771	+22	106	108	104	+195
Ralma O-Man Cf Cricket-Et	O Man	Durham	+775	+23	107	104	+202	+668	+18	110	110	105	+191
Art-Acres Win 395	Winchester	Star Patron	+1894	+43	100	109	+172	+1791	+41	98	99	108	+177
Delta Paramount	Jocko	Fatal	+1549	+45	109	110	+164	+1414	+41	97	109	108	+175
Westenrade Lacey	Win 395	Major	+224	+25	104	105	+168	+135	+20	99	104	106	+160
Beekmanshoeve Bertil	Willis	Jocko	+565	+37	105	105	+157	+855	+42	99	105	103	+155
Woudhoeve 1042 Impuls	O Man	Jesther	+1164	+50	103	102	+233	+997	+41	109	104	96	+141
Dudam Surprise	Dustin	Luxemburg	+537	+24	101	107	+187	+315	+21	99	100	101	+129
Gemiddeld			+1092	+39	104	106	+187	+1004	+35	102	104	104	+174

Ook in Duitsland vraagtekens

In het Duitse vakblad Elite verscheen onlangs een artikel, waarin de genomische fokwaarden van stieren uit december 2010 zijn vergeleken met de dochterfokwaarden van dezelfde stieren uit augustus 2013. Het betreft een onderzoek van de Hochschule Anhalt. Deze universiteit onderzocht in totaal 156 stieren van twee organisaties (Rinderzuchtverbandes Sachsen-Anhalt en Landesverbandes Thüringer Rinderzüchter).

Het bleek dat bij de stieren van beide organisaties de gemiddelde totaalindex was gedaald en dat de hoogste genomicsstieren over het algemeen het meest waren overschat. De onderzoekers stelden tevens vast dat de stieren met de hoogste dochterfokwaarden eerder niet per se tot de hoogste genomicsstieren behoorden. „Erger dan de gemiddelde daling is de extreme variatie onder individuen. Hun inzet en zeker een brede inzet op een veestapel, kan negatieve gevolgen hebben voor de genetische vooruitgang en de prestaties op een melkveebedrijf”, meldt het artikel.

De onderzoekers concluderen dat voldoende informatie op basis van dochters weer meer nadruk moet krijgen in de fokkerij. „Genomische selectie is een hulpmiddel bij de keuze van potentiële KI-stieren en moet ook zo worden gebruikt.”

De importeurs van Duits sperma blijken ook terughoudend ten aanzien van hoe genomics wordt gebruikt. „Bayern Genetik heeft op basis van eerdere ervaringen met genomische selection besloten om het testen van proefstieren aan te passen. Pas na de inzet van de proefstieren worden de genomische fokwaarden vrijgegeven, om er zo voor te zorgen dat de proefstieren in Beieren willekeurig worden ingezet”, aldus Stef Beunk. De organisatie wil voorkomen dat er te veel wordt ‘gegokt’ op één enkele proefstier en dat de uiteindelijke dochterfokwaarden op

een zuivere manier tot stand komen en dat ze betrouwbaar zijn. René de Wit van GGI maakte zelf een ruwe vergelijking tussen de top-100 genomicsstieren van Duitsland van december 2010 en hun huidige fokwaarde op basis van dochters. „Een aantal topstieren van destijds is nu weer bij de topstieren terug te vinden, dat moet gezegd. Echter er zijn ook heel grote dalers te betreuren, 20 procent zakte meer dan 10 punten RZG, 10 procent zelfs 15 tot 25 punten RZG.” Daarnaast vergeleek De

Wit de top-100 dochtergeteste stieren van nu met hun eerst bekende genomische-index, de meesten van december 2010. „Twintig stieren uit de top-100 hadden toen ook al dochters aan de melk, 29 van de 80 resterende stieren stonden destijds niet in de genomics top-100 en 13 zelfs niet in de genomics top-300 RZG. Ze hadden het geluk nog een reguliere testinzet al te hebben doorlopen. Goed bruikbare stieren als Mavid en Elsass zouden op basis van hun genomics-fokwaarden nooit zijn ingezet. De fokkerij heeft dus niet alleen het probleem dat topstieren niet altijd waarmaken wat ze beloven, erger is het misschien wel dat we veel stieren gaan missen, omdat ze niet worden getest, maar ze wel voor de broodnodige variatie hadden kunnen zorgen.”

Artikel
Lees het Duitstalige artikel van het blad Elite op www.melkvee.nl in het dossier Melkvee Magazine.

Copyright foto

Mavid (Mascol x Eminenz) zou op basis van zijn genomische index niet zijn ingezet. De stier blijkt op basis van dochters echter goed bruikbaar met een productie-index van +314 kilo melk met +0,22 procent vet en +0,28 procent eiwit, een exterieur van 106 (benen: 109) en voor uiergezondheid en vruchtbaarheid fokwaarden van respectievelijk 107 en 102.